

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES
[JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 26. jūlijā¹

Lieta C-370/16

Bruno Dell'Acqua
pret
Eurocom Srl,
Regione Lombardia,
piedaloties
Renato Quattrocchi u.c.

(*Tribunale di Novara* (Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 343. pants – Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 1. panta trešais teikums – Trešo personu īpašuma apķīlāšanas procedūra, kas vērsta pret dalībvalsts iestādi saistībā ar summām, kuras pienākas atbalsta saņēmējam Eiropas Sociālā fonda atbalstītas programmas ietvaros – Jautājums par Tiesas iepriekšējas atļaujas nepieciešamību

I. Ievads

1. LESD 343. pantā ir noteikts, ka atbilstīgi nosacījumiem, kas izklāstīti Protokolā par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā (turpmāk tekstā – “Protokols”)², dalībvalstīs Savienībai ir visas privilēģijas un imunitāte, kas vajadzīga, lai veiktu tās uzdevumus. Protokola 1. panta trešajā teikumā ir noteikts, ka uz Savienības īpašumu un aktīviem bez Tiesas atļaujas nevar attiecināt nekādus administratīvus vai juridiskus piespiedu pasākumus.

2. Iespēja vērsties Tiesā, lai saņemtu šādu atļauju, tiek izmantota regulāri³. Turklāt nerodas šaubas, ka pret Savienības iestādēm vērsta aktīvu apķīlāšana ir uz Savienības īpašumu attiecināts piespiedu pasākums, kam nepieciešama Tiesas atļauja.

3. Lidz šim vēl nav pieņemts lēmums par to, vai nepieciešamība pēc šādas atļaujas ir spēkā arī tad, ja Savienības mērķu īstenošanai paredzēti budžeta līdzekļi jau ir pārskaitīti dalībvalstīm. Pieņemums par šādu situāciju ir pamatā tagad izskatāmajam lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas attiecas uz atbalsta piešķiršanu Eiropas Sociālā fonda ietvaros.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² 1965. gada 8. aprīļa Protokols par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, tagad LESD protokols (Nr. 7); pēdējoreiz publicēts OV 2016, C 202, 266. lpp.

³ Skat. kaut vai tikai nesenākos rīkojumus, 2012. gada 19. novembris, *Marcuccio*/Komisija (C-1/11 SA, EU:C:2012:729); 2015. gada 21. septembris, *Shotteff*/Komisija (C-1/15 SA, EU:C:2015:632), un 2015. gada 29. septembris, *ANKO*/Komisija (C-2/15 SA, EU:C:2015:670).

II. Eiropas Savienības struktūrfondu tiesiskais regulējums

4. Vispārīgie un aplūkojamajā gadījumā piemērojamie noteikumi par Eiropas Savienības struktūrfondu (turpmāk tekstā – “struktūrfondi” vai “fondi”), kam pieskaitāms arī Eiropas Sociālais fonds, 2007.–2013. gada plānošanas periodam tika ietverti Regulā (EK) Nr. 1083/2006⁴. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu šī regula tika aizstāta ar Regulu (ES) Nr. 1303/2013⁵.

5. Saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 9. panta 1. punktu fondi nodrošina atbalstu, kas papildina valstu darbības, integrējot tajās Savienības prioritātes. 11. panta 1. punktā ir noteikts, ka fondu mērķu sasniegšanai veido ciešu sadarbību starp Komisiju un katru dalībvalsti.

6. Regulas Nr. 1083/2006 14. pants ietver šādus noteikumus:

“1. Eiropas Savienības budžetu, kas piešķirts fondiem, īsteno saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas dalītu vadību atbilstīgi [Regulai par ES budžetu⁶].

2. Komisija savu atbildību par Eiropas Savienības vispārējā budžeta izpildi īsteno šādi:

- a) Komisija saskaņā ar 70., 71. un 72. pantā izklāstītajām procedūrām pārbauda, vai dalībvalstīs pastāv un pareizi darbojas vadības un kontroles sistēmas;
- b) saskaņā ar 100. un 101. pantā izklāstītajām procedūrām Komisija atbilstīgi 91. un 92. pantam aptur maksājumu termiņu vai aptur visus maksājumus vai to daļu, ja valsts vadības un kontroles sistēmas nedarbojas, un veic jebkuras citas nepieciešamās finanšu korekcijas;

[..].”

7. Regulas Nr. 1083/2006 32. pants ir formulēts šādi:

“1. Fondu darbības dalībvalstīs īsteno ar darbības programmu palīdzību saskaņā ar valsts stratēģisko ietvardokumentu. [..]

2. Katru darbības programmu izstrādā dalībvalsts vai dalībvalsts norikota iestāde [..].

[..]

4. Komisija izvērtē ierosināto darbības programmu, lai noteiktu, vai tā sekmē to mērķu un prioritāšu sasniegšanu, kas paredzētas valsts stratēģiskajā ietvardokumentā un Kopienas stratēģiskajās pamatnostādnēs kohēzijas jomā. [..]”

4 Padomes 2006. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 1083/2006 ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999 (OV 2006, L 210, 25. lpp.). Regulas (EK) Nr. 1083/2006 turpmākie grozījumi būtiski neietekmē šajā gadījumā piemērojamo noteikumu saturu.

5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV 2013, L 347, 320. lpp.).

6 Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienas vispārējam budžetam (OV 2002, L 248, 1. lpp.) 53. panta 1. punkta b) apakšpunkts; tagad Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.) 58. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 59. pants.

8. Regulas Nr. 1083/2006 56. panta 3. punktā ir noteikts:

“3. Izdevumi ir atbilstīgi fondu atbalstam vienīgi tad, ja tie veikti attiecībā uz darbībām, par kurām lēmums pieņemts attiecīgās darbības programmas vadošajā iestādē vai tās atbildībā saskaņā ar [...] noteiktiem kritērijiem.”

9. Saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 60. panta b) punktu vadošā iestāde savu funkciju izpildes ietvaros jo īpaši

“b) pārbauda līdzfinansēto ražojumu un pakalpojumu piegādi un to, vai atbalsta saņēmēju deklarētie darbību izdevumi ir faktiski veikti un atbilst [piemērojamajiem] noteikumiem [...]”

10. Regulas Nr. 1083/2006 70. pants ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis ir atbildīgas par darbības programmu vadību un kontroli, jo īpaši veicot šādus pasākumus:

[..]

b) nepieļaujot, konstatējot un labojot neatbilstības un atgūstot nepamatoti izmaksātās summas [...].

2. Ja atbalsta saņēmējam nepamatoti izmaksātās summas nevar atgūt, dalībvalstij ir pienākums zudušās summas atmaksāt Eiropas Savienības vispārējā budžetā, ja ir konstatēts, ka zaudējumi ir radušies dalībvalsts vainas vai nolaidības dēļ.”

11. Regulas Nr. 1083/2006 76. panta 2. punktā attiecībā uz Komisijas maksājumiem ir paredzēts:

“2. Maksājumus veic kā avansa maksājumus, starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus. Tos maksā dalībvalsts norīkotai struktūrai.”

12. Regulas Nr. 1083/2006 77. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“1. Starpposma maksājumus un noslēguma maksājumus aprēķina, līdzfinansējuma likmi, kas noteikta lēmumā par attiecīgo darbības programmu, attiecībā uz katru prioritāro virzienu piemērojot atbilstīgajiem izdevumiem, kas šim prioritārajam virzienam norādīti katrā izdevumu deklarācijā, ko apstiprinājusi sertifikācijas iestāde.”

13. Regulas Nr. 1083/2006 80. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis pārlicinās, ka par maksājumu veikšanu atbildīgās struktūras nodrošina to, ka atbalsta saņēmēji valsts ieguldījuma kopapjomu saņem cik ātri vien iespējams un pilnā apmērā. Nekādas summas neatvelk vai neietur un neuzliek nekādu īpašu maksu vai citu līdzvērtīgu maksājumu, kas atbalsta saņēmējiem samazinātu šo līdzekļu apjomu.”

14. Regulas Nr. 1083/2006 98. pants nosaka šādu regulējumu:

“1. Pirmām kārtām dalībvalstu pienākums ir izmeklēt neatbilstības, pamatojoties uz jebkurām ievērojamām atkāpēm, kas attiecas uz darbību vai darbības programmu īstenošanas vai kontroles būtību vai apstākļiem un veicot vajadzīgās finanšu korekcijas.

2. Dalībvalsts veic vajadzīgās finanšu korekcijas saistībā ar konkrētām vai sistemātiskām neatbilstībām, kas konstatētas darbībās vai darbības programmās. [...]”

Šādi atbrīvotos līdzekļus no fondiem dalībvalstis līdz 2015. gada 31. decembrim var atkārtoti izmantot attiecīgajai darbības programmai atbilstīgi 3. punktā minētajiem nosacījumiem. [..]”

15. Un, visbeidzot, Regulas Nr. 1083/2006 99. panta 1.–3. punkts ietver šādu regulējumu:

“1. Komisija var veikt finanšu korekcijas, atceļot visu Kopienas ieguldījumu darbības programmā vai daļu no tā [..].

2. Komisijas finanšu korekcijas pamatojas uz atsevišķiem konstatētiem neatbilstību gadījumiem, ņemot vērā neatbilstību sistemātiskumu, lai noteiktu, vai jāpiemēro vienotas likmes vai ekstrapolēta korekcija.

3. Lemjot par korekcijas apjomu, Komisija ņem vērā neatbilstības būtību un nopietnību, kā arī attiecīgajā darbības programmā konstatēto nepilnību apjomu un finansiālās sekas.”

III. Lietas apstākļi, pamata tiesvedība un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

16. *B. Dell'Acqua* ir prasījuma tiesības pret uzņēmumu *Eurocom s.r.l.* (turpmāk tekstā – “*Eurocom*”), kam savukārt ir prasījuma tiesības pret Itālijas Lombardijas reģionu. Tādēļ *B. Dell'Acqua* vērsās *Tribunale di Novara* [Novaras tiesā] (Itālija), lūdzot uzsākt apķīlāšanas procedūru pret trešo personu, lai piedzītu attiecīgo summu no Lombardijas reģiona. Uzsāktajai apķīlāšanas procedūrai pievienojās citi *Eurocom* kreditori.

17. Apķīlāšanas procedūrā Lombardijas reģions atzina, ka tam ir parādnieka statuss attiecībā pret *Eurocom*, taču paziņoja, ka prasījums attiecas uz summām, kas pieder Eiropas Sociālajam fondam. Tādējādi runa ir par līdzekļiem, kuri ir piesaistīti nodarbinātības attīstīšanas un veicināšanas mērķim un ar kuriem reģions drīkst rīkoties tikai atbalsta saņēmēja labā. Tāpēc saskaņā ar Regulas Nr. 1083/2006 80. pantu tos nevar apķīlāt *B. Dell'Acqua* prasījuma nodrošināšanai.

18. Līdz ar to *Tribunale di Novara* balstās uz valsti notiekošās tiesvedības ietvaros līdz šim acīmredzami neapstrīdēto faktu, ka summas, uz kurām attiecas *B. Dell'Acqua* prasījums, pieder Eiropas Sociālajam fondam. *Tribunale di Novara* iesaistīšanās brīdī Savienība tās jau esot pārskaitījusi dalībvalsts pilnvarotajai maksājumu iestādei, lai nodotu tās tālāk atbalsta saņēmējam.

19. Šādos apstākļos *Tribunale di Novara* uzdod jautājumu, vai attiecīgās summas Regulas Nr. 1303/2013 132. panta izpratnē atbilst Regulas Nr. 1083/2006 80. pantam un vai tās saskaņā ar Protokola 1. pantu ir pakļautas “relatīvai neapķīlājamībai”, kuras atcelšanas priekšnoteikums ir Tiesas iepriekšēja atļauja. Tādēļ tā *Tribunale di Novara* ir uzdevusi Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai saskaņā ar Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā [..] 1. panta [trešo teikumu] gadījumā, kad piedziņas izpildes procedūrā piedzenamās summas vairs neatrodas attiecīgās [Eiropas Savienības iestādes] rīcībā, bet ir jau nosūtītas dalībvalstu pilnvarotajām maksājumu iestādēm, ir vai nav nepieciešama iepriekšēja atļauja?”

20. Izskatot lietu Tiesā, Itālija un Eiropas Komisija savu viedokli puda rakstveidā.

21. Ņemot vērā iesniedzējtiesas, Itālijas un Komisijas apsvērumus, nekļuva skaidrs, uz kādu atbalsta periodu (2007.–2013. gadu vai 2014.–2020. gadu) attiecas *Eurocom* prasījums pret Lombardijas reģionu. Tādēļ nebija zināms, vai ir piemērojama Regula Nr. 1083/2006 vai Regula Nr. 1303/2013.

22. Kad Tiesa uzdeva attiecīgu jautājumu, Itālija norādīja, ka aplūkojamais prasījums attiecas uz 2007.–2013. gada plānošanas perioda reģionālās darbības programmas 643. pasākumu “Tālākizglītība, 2. posms”. Savukārt Komisija, atsaucoties uz Lombardijas reģiona 2017. gada 11. maija izziņu⁷, atbildēja, ka *Eurocom* īstenotie projekti ietilpa darbības programmā ar atsauces kodu CCI 2007 IT 052 PO 006, kas tika apstiprināta ar Komisijas 2007. gada 6. novembra Lēmumu C(2007) 5465⁸, pamatojoties uz Regulas Nr. 1083/2006 32. panta 5. punktu.

23. Taču, pamatojoties uz Lombardijas reģiona sniegto izziņu, Komisija klāstīja, ka Itālija par summām, uz ko attiecas pamata tiesvedība, līdz 2007.–2013. gada atbalsta perioda maksājumu pieteikumu iesniegšanas termiņa beigām 2017. gada 31. martā vispār nebija pieprasījusi Savienībai nekādu finansējumu. Proti, Komisijas pievienotajā izziņā kāda Lombardijas reģiona darbiniece norāda, ka visas summas, ko *Eurocom* 2007.–2013. gada atbalsta perioda reģionālās darbības programmas CCI 2007 IT 052 PO 006 ietvaros ir saņēmusi no Eiropas Sociālā fonda, patlaban ir izmaksātas, un līdz ar to uz tām nevar tikt attiecināts pieteikums par trešās personas īpašuma apķīlāšanu. Tādējādi summas, kas pamata tiesvedībā tiek pieprasītas no Lombardijas reģiona, ir tikai valsts izdevumi, nevis izdevumi, kuri tiek pieprasīti no Eiropas Sociālā fonda par 2007.–2013. gada atbalsta periodu un par kuriem līdz ar to var saņemt Savienības līdzfinansējumu.

IV. Vērtējums

24. Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tādā situācijā, kāda ir pamata tiesvedībā, ir nepieciešams saņemt Tiesas iepriekšēju atļauju saskaņā ar Protokola 1. panta trešo teikumu, ja tiek pieprasīta tādu aktīvu apķīlāšana, kas sākotnēji ir piederējuši Eiropas Savienībai, taču brīdī, kad tika celta prasība par apķīlāšanu, jau ir pārskaitīti dalībvalsts iestādei.

25. Taču iepriekš minētā Lombardijas reģiona izziņa⁹ rada šaubas par faktiskajiem pieņēmumiem, uz kuriem ir balstīts iesniedzējtiesas jautājums. Tādējādi šī izziņa īpaši rada šaubas par pieņēmumu, ka aktīvi, kurus ir pieprasīts apķīlāt pamata tiesvedībā, ir summas, ko Lombardijas reģions ir parādā *Eurocom* Eiropas Sociālā fonda un līdz ar to no Savienības līdzekļiem atbalstītas programmas ietvaros. Proti, acīmredzot vismaz visas summas, kas ir saistītas ar projektiem, ko *Eurocom* īstenoja Eiropas Sociālā fonda atbalstītās darbības programmas CCI 2007 IT 052 PO 006 ietvaros, Lombardijas reģions atbalsta saņēmējam jau ir izmaksājis. Līdz ar to tās vairs nevarētu būt priekšmets trešo personu prasījumiem attiecībā pret šo reģionu.

26. Ja to summu rakstura precīzai noteikšanai, kuras ir pieprasīts apķīlāt pamata tiesvedībā, saskaņā ar valsts tiesību normām ir nozīme iesniedzējtiesas lēmuma pieņemšanā, tad tai, balstoties uz šajā tiesvedībā jauniegūto informāciju, kā arī varbūtējo turpmāko izpēti, būtu jākonstatē, par kādu summu veidu galu galā ir runa.

27. Tomēr Savienības tiesību un līdz ar to arī Tiesai iesniegtā jautājuma kontekstā nav nozīmes, vai summas, ko *B. Dell'Acqua* lūdz apķīlāt, vērsot piedziņu pret Lombardijas reģionu, ir līdzekļi, kurus šis reģions ir parādā *Eurocom* par Eiropas Sociālā fonda un līdz ar to no Savienības līdzekļiem atbalstītu projektu īstenošanu, vai arī runa ir par cita veida prasījumiem attiecībā pret Lombardijas reģionu.

28. Kā Komisija ir pareizi izklāstījusi savas sākotnēji paustās nostājas ietvaros, arī pirmajā gadījumā runa nebūtu par “Savienības aktīviem” Protokola 1. panta trešā teikuma izpratnē. Tas izriet gan no šā noteikuma formulējuma (A), gan tā teleoloģiskās interpretācijas (B).

⁷ 2017. gada 11. maija e-pasta vēstule, Komisijas atbildes uz Tiesas uzdoto jautājumu 1. pielikums.

⁸ *Decisione della Commissione del 06-XI-2007 che adotta il programma operativo per l'intervento comunitario del Fondo sociale europeo ai fini dell'obiettivo “Competitività regionale e occupazione” nella regione Lombardia in Italia*, Komisijas atbildes uz Tiesas uzdoto jautājumu 2. pielikums.

⁹ Skat. iepriekš 23. punktu.

A. Protokola 1. panta trešā teikuma formulējums

29. Sākumā šķiet relatīvi acīmredzams tas, ka šajā tiesvedībā Itālijas pārstāvētais uzskats, saskaņā ar kuru summas, uz kurām attiecas pamata tiesvedība, atbilstīgi iesniedzējtiesas un Itālijas pieņemumiem ir cēlušās no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem un uzskatāmas par “Savienības aktīviem”, nevar tikt balstīts uz Protokola 1. panta trešā teikuma formulējumu. Jo, līdzko Savienības aktīvs ir pārskaitīts trešajām personām, tas vairs nav “Savienības aktīvs” apķīlāšanas tiesību izpratnē. Piemēram, gadījumā, kad Savienība ir izmaksājusi algu kādam Savienības ierēdnim vai apmaksājusi kāda piegādātāja rēķinu, būtu grūti iedomāties, ka tiem ir iespēja atsaukties uz Savienības tiesībās noteikto “Savienības aktīvu” aizsardzību pret apķīlāšanu, lai aizstāvētos pret savu kreditoru vai to kreditoru prasībām par apķīlāšanu.

B. Protokola 1. panta trešā teikuma jēga un mērķis

30. Kā skaidro Itālija, uzskats, ka līdzekļiem, ko Savienība struktūrfonda piešķirtā atbalsta ietvaros ir pārskaitījusi dalībvalsts pilnvarotajai maksājumu iestādei, piemētot “Savienības aktīvu” raksturs, arī ir balstīts nevis uz Protokola 1. panta trešā teikuma formulējumu, bet gan uz tā teleoloģisko interpretāciju.

31. Proti, šā noteikuma uzdevums ir nepieļaut nelabvēlīgu ietekmi uz Savienības darbības spēju un neatkarību¹⁰. Šādu nelabvēlīgu ietekmi it īpaši varētu radīt apķīlāšanas pasākumi, kas ietekmē kopējās politikas finansējumu vai Savienības izveidotu rīcības programmu īstenošanu¹¹.

32. Eiropas struktūrfondu līdzekļi šajā ziņā ir “piesaistīti” tiktāl, ciktāl tie ir jāizmanto Savienības politikas īstenošanai. Šī “piesaiste” zūd tikai tad, kad ir pilnībā sasniegts Savienības izvirzītais mērķis, un līdz ar to tikai tad, kad attiecīgās summas ir nonākušas atbalsta saņēmēja īpašumā. Tādēļ tādu summu apķīlāšana, kas paredzētas atbalsta saņēmējam, nelabvēlīgi ietekmē kopējās strukturālās politikas finansējumu. Šādām summām neatkarīgi no tā, vai tās joprojām atrodas pie Savienības iestādēm vai jau ir dalībvalstu pilnvaroto maksājumu iestāžu rīcībā, būtu jābūt pakļautām Savienības tiesībās paredzētajai aizsardzībai pret apķīlāšanu.

33. Vēl jo vairāk to pamato tas, ka dalībvalstu pilnvarotās maksājumu iestādes Eiropas Sociālā fonda līdzekļu sadalē jau tāpat rīkojas tikai kā Eiropas naudas līdzekļu pārvaldītājs un tādējādi līdzdarbojas Savienības iestāžu kompetences īstenošanā. Tādēļ tās šajā kontekstā, darbodamās kā “Komisijas rokas pagarinājums”, pilda nevis pašas “savas”, bet gan “Eiropas” funkcijas.

34. Aplūkojot tuvāk, ir redzams, ka šī pirmajā mirklī šķietami saprotamā argumentācija ir balstīta uz kļūdainu izpratni par Eiropas struktūrfondu darbības principu, vismaz tādā gadījumā, uz kādu attiecas pamata tiesvedība. Tādējādi it īpaši nav pareizs pieņēmums, ka dalībvalstīm un to iestādēm šajā ziņā ir atvēlēta tikai “caurteces funkcija”, kuras ietvaros to vienīgais uzdevums ir Savienības piešķirtos līdzekļus “nodot tālāk” atbalsta saņēmējiem. Gluži otrādi, dalībvalstīm Savienības struktūrfondu politikas īstenošanā ir ievērojama rīcības brīvība. Atbilstīgi tam galvenā atbildība par struktūrfondu programmu ietvaros atbalstīto projektu sekmīgu realizāciju gulstas uz dalībvalstu kompetentajām iestādēm.

¹⁰ Rikojumi, 1989. gada 11. aprīlis, *SA Générale de Banque*/Komisija (1/88-SA, EU:C:1989:142, 2. punkts); 2001. gada 29. maijs, *Cotecna Inspection*/Komisija (C-1/00 SA, EU:C:2001:296, 9. punkts), kā arī 2015. gada 29. septembris, *ANKO*/Komisija (C-2/15 SA, EU:C:2015:670, 12. punkts).

¹¹ Rikojumi, 1989. gada 11. aprīlis, *SA Générale de Banque*/Komisija (1/88-SA, EU:C:1989:142, 13. punkts); 2001. gada 29. maijs, *Cotecna Inspection*/Komisija (C-1/00 SA, EU:C:2001:296, 12. punkts); 2004. gada 14. decembris, *Tertir-Terminais de Portugal*/Komisija (C-1/04 SA, EU:C:2004:803, 14. punkts), un 2015. gada 21. septembris, *Shotef*/Komisija (C-1/15 SA, EU:C:2015:632, 14. punkts).

1. Struktūrfondu programmu darbības princips

35. Savienības tiesiskais regulējums attiecībā uz struktūrfondu politikas īstenošanu nosaka šādu uzdevumu sadalījumu starp Komisiju un dalībvalstīm: Komisijas kompetencē ir nodrošināt dalībvalstu paredzēto darbības programmu, kā arī to īstenošanas atbilstību struktūrfondu politikas mērķiem, un dalībvalstu izveidoto vadības un kontroles sistēmu pareizu darbību¹².

36. Turpretī par pašu no Savienības struktūrfondu atbalstīto darbības programmu īstenošanu ir atbildīgas iestādes, ko dalībvalstis šim nolūkam ir pilnvarojušas¹³. Tās izvēlas ne tikai konkrētus, darbības programmu ietvaros īstenojamus projektus¹⁴, bet ir atbildīgas arī par to īstenošanas un atbalsta saņēmēja izdevumu uzraudzību¹⁵.

37. Šo uzdevumu izpilde gan tiek apliecināta, iesniedzot Komisijai atbilstīgus pierādījumu dokumentus¹⁶. Taču Komisija kontrolē atsevišķus projektus tikai, veicot pārbaudes nejaušas izvēles kārtībā, un tikai tādos ietvaros un tādā nolūkā, lai uzraudzītu dalībvalstu izveidoto vadības un kontroles sistēmu pareizu darbību. Ja nav nekādu norāžu uz šīm sistēmām piemītošiem trūkumiem, Komisija pārējā ziņā var balstīties uz dalībvalstu atskaitēm. Turklāt tās veiktā uzraudzība ir proporcionāla Savienības līdzdalībai finansējumā un diferencēta atkarībā no šīs līdzdalības apmēra¹⁷. Tādējādi, veicot maksājumus, Komisija balstās nevis uz maksājumu saņēmēju izdevumus apliecinājošo dokumentu pareizības pārbaudi, bet gan uz dalībvalstu sniegtajām atskaitēm un izdevumu deklarācijām¹⁸.

38. Atbilstīgi tam arī varbūtējās finanšu korekcijas attiecībā pret atbalsta saņēmējiem, kam uzticēta konkrētu projektu īstenošana, nekādā gadījumā neveic Komisija, bet gan pašas dalībvalstis¹⁹. Tās var izmantot atgūtos līdzekļus citādā veidā attiecīgās darbības programmas ietvaros²⁰, taču ir atbildīgas arī par zaudējumiem, kas radušies to vainas dēļ²¹.

39. Turpretī Komisijas veiktā finanšu korekcija ietver to, ka Komisija pēc vienotas likmes vai ekstrapolēti var samazināt kopējos līdzekļus, ko Savienība iegulda noteiktā darbības programmā²². Šīs korekcijas mērķis ir nevis koriģēt īstenošanas nepilnības atbalsta saņēmēja līmenī, bet ar sankcijām vērsties pret dalībvalstu ieviesto vadības un kontroles sistēmu nepilnībām un to, ka dalībvalstis nenodrošina to novēršanu.

40. Izvērtējot darbības programmas, Komisija tostarp aplūko resursu izmantošanas apjomu, fonda plānošanas efektivitāti un lietderību un tā sociālekonomisko ietekmi. Šā izvērtējuma mērķis ir izdarīt secinājumus par politiku ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā²³.

12 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 preambulas 28. un 66. apsvērumu, 14. panta 2. punktu, 32. un nākamos pantus, 47. un nākamos pantus, kā arī 72. un nākamos pantus.

13 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 12. pantu.

14 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 56. panta 3. punktu un 60. panta a) punktu.

15 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 preambulas 66. apsvērumu, kā arī 60. un nākamos pantus.

16 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 78. panta 1. punktu.

17 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 72.–74. pantu.

18 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 61., 67., 71. un nākamos pantus, kā arī 78., 86. un 89. pantu.

19 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 70. un 98. pantu.

20 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 98. panta 2. punkta 2) apakšpunktu.

21 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 70. panta 2. punktu.

22 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 99. pantu.

23 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 49. panta 3. punktu.

41. Tādēļ šīs sistēmas ietvaros realitātei neatbilst uzskats, ka Komisijas maksājumi dalībvalstīm ir ar atsevišķu, struktūrfondu atbalstītu projektu īstenošanu saistīto izdevumu tieša kompensācija, ko dalībvalstis neizmainītā veidā nodod tālāk par attiecīgajiem projektiem atbildīgajiem atbalsta saņēmējiem. Gluži otrādi, maksājumi no Savienības budžeta veido fiksētu apjoma ieguldījumu dalībvalstu kopējā budžetā, kas paredzēts attiecīgo darbības programmu īstenošanai, un to piešķiršana noteiktiem projektiem ir dalībvalstu kompetencē²⁴.

2. Secinājumi attiecībā uz jautājumu, vai dalībvalstīm pārskaitītie struktūrfondu līdzekļi ir kvalificējami kā "Savienības aktīvi"

42. No iepriekš izklāstītā izriet, ka saistībā ar prasību par trešās personas īpašuma apķīlāšanu, ko tādā situācijā, kāda tā ir pamata tiesvedībā, ceļ atbalsta saņēmēja kreditors attiecībā pret dalībvalsts pilnvaroto maksājumu iestādi, pat tad, ja tiek piemērota Protokola 1. panta trešā teikuma teleoloģiskā interpretācija, nav pareizi uzlūkot attiecīgās summas kā "Savienības aktīvus".

43. Jo, kā jau iepriekš norādīts, šā regulējuma mērķis ir nepieļaut nelabvēlīgu ietekmi uz Savienības darbības spēju un neatkarību, ko varētu radīt arī piespiedu pasākumi, kuri ietekmē kopējās politikas finansējumu vai Savienības izveidotu rīcības programmu īstenošanu²⁵. Arī atsevišķie projekti, ko dalībvalstis ir izvēlējušās īstenošanai ar struktūrfondu atbalstu, pašsaprotamā veidā "piedalās" Savienības struktūrpolicies īstenošanā un šajā nolūkā izveidoto darbības programmu izpildē. To uzskatāmi apliecina jau tas vien, ka dalībvalstīm ir jāsniedz informācija par struktūrfondu atbalsta piešķiršanu²⁶.

44. Tomēr saistība starp Savienības piešķirto līdzfinansējumu un atsevišķu projektu īstenošanu ir pārāk netieša, lai pieņemtu, ka summas, ko dalībvalstu iestādes atbalsta saņēmējiem ir parādā par šo projektu īstenošanu, ir jāpakļauj Protokolā paredzētajai Savienības aktīvu aizsardzībai pret apķīlāšanu, lai nepieļautu nelabvēlīgu ietekmi uz Savienības darbības spēju un neatkarību.

45. Struktūrfondu sistēmas ietvaros un saskaņā ar šīs sistēmas pamatā esošo subsidiaritātes principu, Protokolā paredzētās aizsardzības pret apķīlāšanu attiecināšana uz tādām summām, kas pienākas atbalsta saņēmējam par kāda projekta īstenošanu²⁷, pat šā regulējuma jēgas un mērķa plašās interpretācijas gadījumā nebūtu piemērots instruments, ar kura palīdzību nodrošināt Savienības politikas īstenošanu. Šīs sistēmas ietvaros drīzāk ir galvenokārt dalībvalstu pienākums novērtēt, cik lielā mērā atsevišķi projekti veicina Savienības politikas un darbības programmu īstenošanu un vai šo projektu ietvaros ir pieprasāms Savienības līdzfinansējums atbalsta saņēmēju izdevumu segšanai vai veicama jau pieprasīta līdzfinansējuma korekcija.

46. Atbilstīgi tam šajā ziņā dalībvalstīm ir atvēlēts pārbaudīt, vai tādu summu apķīlāšana, kas pienākas atbalsta saņēmējiem saistībā ar to īstenojamiem projektiem, neradīs nelabvēlīgu ietekmi uz Savienības politikas un darbības programmu īstenošanu. Turpretī Komisija varētu pārbaudīt šādu novērtējumu, ko veikušas dalībvalstis, tikai to sniegto darbības programmu īstenošanas atskaišu izskatīšanas, kā arī – varbūtējās pārbaudes ietvaros – dalībvalstu ieviesto vadības un kontroles sistēmu.

24 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 53. panta 6. punktu un 77. pantu.

25 Skat. iepriekš 31. punktu un tajā minēto judikatūru.

26 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 69. pantu.

27 Tas, vai citos apstākļos, kuros pastāv tieša saistība starp Komisijas atbalstīto līdzekļu piešķiršanu un atsevišķiem projektiem, piemēram, lielo projektu gadījumā (Regulas Nr. 1083/2006 37. panta 1. punkta h) apakšpunkts, kā arī 39. un nākamie panti), vai citās jomās, kurās Savienības līdzekļu pārvaldība ir uzticēta dalībvalstīm, ir citādi, būtu jāpārbauda katrā atsevišķā gadījumā. Taču attiecībā uz tiešas saistības noliegšanu starp Savienības piešķirto atbalstu un dalībvalsts limeni īstenojamiem projektiem arī lielo projektu gadījumā skat. Komisijas minētos ģenerālvokāta D. Ruiza-Harabo Kolomera [D. Ruiz-Jarabo Colomer] secinājumus lietā *Regione Siciliana*/Komisija (C-417/04 P, EU:C:2006:28, 84. punkts), kā arī spriedumu, 2006. gada 2. maijs, *Regione Siciliana*/Komisija (C-417/04 P, EU:C:2006:282).

47. Šajā ziņā ir jāņem vērā, ka publiski aktīvi arī dalībvalstīs vairākumā gadījumu nevar būt piespiedu pasākumu priekšmets²⁸. Līdz ar to ir jāpieņem, ka trešās personas prasība par tādu summu, kas pienākas atbalsta saņēmējam no struktūrfonda līdzekļiem finansēta projekta ietvaros, apķīlāšanu dalībvalstu iestādē parasti būs jāapstiprina dalībvalsts tiesai, kurai ir jāvērtē, kādā mērā apķīlāšana rada nelabvēlīgu ietekmi uz publisko uzdevumu izpildi. Šeit, ņemot vērā līdzvērtības un efektivitātes principus, ir jāapsver arī attiecība starp dalībvalstu un Savienības ieinteresētību projekta īstenošanā un nepieciešamību aizsargāt atbalsta saņēmēja kreditoru.

48. Kā Komisija pamatoti norāda, tas izriet arī no Tiesas judikatūras attiecībā uz Lombardijas reģiona, iesniedzējtiesas un Itālijas minēto priekšnoteikumu, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai atbalsta saņēmēji valsts ieguldījuma kopapjomu saņemtu cik ātri vien iespējams un pilnā apmērā un lai vēlāk netiktu atvilkta nekādas summas vai ieturēta un uzlikta īpaša maksa vai citi līdzvērtīgi maksājumi, kas samazinātu šo līdzekļu apjomu²⁹.

49. Proti, kā Tiesa jau ir skaidrojusi attiecībā uz līdzīgiem noteikumiem līdzekļu dalītās pārvaldības jomā, šo noteikumu uzdevums ir nepieļaut, ka dalībvalstīs iekasē no attiecīgajām summām atskaitījumus, kas ir tiešā vai netiešā veidā saistīti ar izmaksātajām summām, piemēram, nodevas par maksājumu iestādes pakalpojumiem³⁰. Savukārt šo noteikumu mērķis nav ierobežot dažādās procedūras, kas saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu ir paredzētas parādu piedziņai. Katrā ziņā attiecīga prakse nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt Savienības attiecīgās politikas pienācīgu īstenošanu un Savienības tiesību efektivitāti³¹.

V. Secinājumi

50. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Tribunale di Novara* (Itālija) atbildēt šādi:

Situācijā, kurā dalībvalsts iestādē trešās personas īpašuma apķīlāšanas procedūras ietvaros tiek pieprasīta tādu summu apķīlāšana, ko šī iestāde ir parādā atbalsta saņēmējam par projekta īstenošanu, kuram Eiropas Sociālā fonda darbības programmas ietvaros ir paredzēts arī līdzfinansējums no Eiropas Savienības līdzekļiem, Tiesas iepriekšēja atļauja Protokola par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā 1. panta trešā teikuma izpratnē nav nepieciešama. Dalībvalsts tiesai ir pienākums valstī veiktās apķīlāšanas procedūras ietvaros, ņemot vērā līdzvērtības un efektivitātes principus, izvērtēt, vai pieprasītā apķīlāšana ir pretrunā Savienības tiesību normām un/vai šī apķīlāšana neradīs nelabvēlīgu ietekmi uz ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas stiprināšanas politikas īstenošanu.

28 Skat., piemēram, Vācijas *Verwaltungsgerichtsordnung* [Administratīvo tiesu reglamenta] 170. panta 3. punktu vai Francijas *Code général de la propriété des personnes publiques* [Publisko personu īpašuma kodeksa] L.2311-1. pantu.

29 Skat. Regulas Nr. 1083/2006 80. pantu.

30 Skat. spriedumus, 2004. gada 7. oktobris, *Zviedrija/Komisija* (C-312/02, EU:C:2004:594, 22. punkts); 2006. gada 5. oktobris, *Komisija/Portugāle* (C-84/04, EU:C:2006:640, 35. punkts), un 2007. gada 25. oktobris, *Porto Antico di Genova* (C-427/05, EU:C:2007:630, 13. punkts).

31 Spriedums, 1998. gada 19. maijs, *Jensen un Korn- og Foderstøfkompaniet* (C-132/95, EU:C:1998:237, 54. un 60. punkts).